

Šedá literatura

typy a možnosti

Šedá literatura představuje **neoficiálně nebo polooficiálně publikované dokumenty**. Tyto publikace **nevycházejí v běžném prodeji**, jsou vydávány **v omezeném množství nejružnějšími institucemi** - vysoké školy, vědecké ústavy, soukromé společnosti, vládní agentury. Vyskytují se **v tištěné i elektronické podobě**.

Dokumenty šedé literatury: **firemní literatura, výzkumné zprávy, preprinty, diplomové, dizertační a habilitační práce, konferenční sborníky**. Mezi šedé zdroje se mnohdy zahrnují **také patenty, standardy a normativní dokumenty (technické a právní normy)**.

Obsah:

1. Mapa dokumentů šedé literatury
2. Terminologie
3. Národní úložiště šedé literatury (NUŠL)
4. Typy bází pro šedou literaturu
5. Repozitáře a digitální archivy
6. Repozitáře vysokoškolských prací
7. Zahraniční repozitáře vysokoškolských prací
8. Portály a specializované báze pro šedou literaturu
9. Typy a druhy statistických informací
10. Statistická data
11. Firemní informace
12. Normy
13. České normy – členění a odkazy
14. Zahraniční normy
15. Patenty
16. Google Scholar a Scirus
17. Věda a výzkum
18. Závěrem
19. Použité zdroje

1. Mapa dokumentů šedé literatury

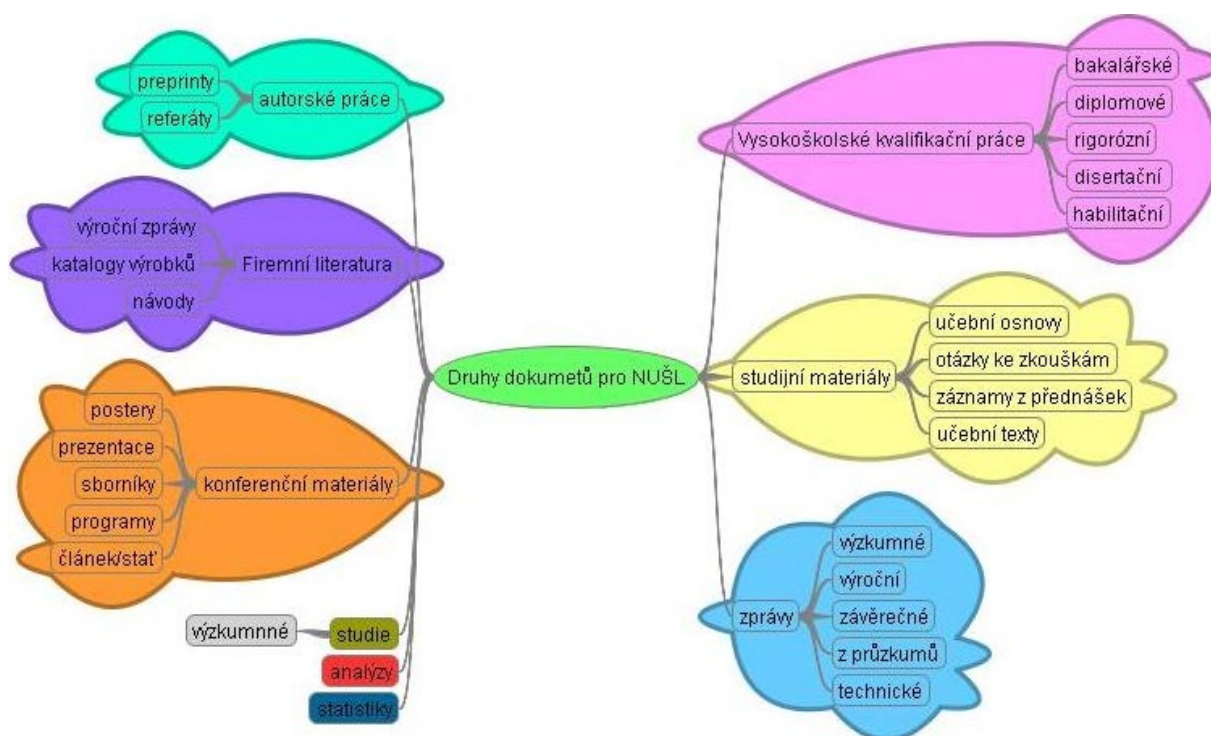

Definice šedé literatury stejně jako **dokumenty, které do této skupiny patří, se mění**. Informace, které pocházejí ze šedých zdrojů, se považují za **stejně relevantní jako informace z běžně dostupné (oficiálně publikované) literatury**.

Na šedou literaturu se vztahuje stejně jako na jakoukoliv publikaci autorský zákon a i v případě citování se šedá literatura řídí obvyklou normou ISO 690.

Nápomocný může být i [generátor citací](#).

Velmi dobře vystihuje typologii dokumentů spadajících do šedé literatury tato mapa z Projektu Národního úložiště šedé literatury:

2. Terminologie

V následující tabulce jsou uvedeny nejčastější anglické ekvivalenty k dokumentům šedé literatury. Anglický jazyk je v případě šedé literatury prioritní. V mnoha případech lze tyto typy dokumentů vymezit jako kritérium při vyhledávání v databázích, tedy že uživatel chce vyhledat pouze tento typ dokumentů.

Technical reports - Technické zprávy	Government documents - Vládní dokumenty
Pre-prints - Předtisky (příspěvky otištěné před konferencí)	Technical documentation - Technická dokumentace
Fact Sheets (Product sheets) - Informace o produktu, (technické parametry)	Conference proceedings - Sborník z konference
Standards - Standardy (normy)	White papers - Průvodce, poradce, základní dokument k určité problematice
Patents - Patenty	Symposia - Konference, porada, odborná diskuze, sborník z konference
Working papers - Pracovní listy (koncepty)	Bulletins - Informační zpravodaje
Committee reports - Zprávy z komisí (výborů)	Unpublished works - Nepublikované práce
Business documents - Obchodní dokumenty	Theses - vysokoškolské kvalifikační práce - diplomové, disertační a habilitační práce
Newsletters - Informační bulletiny	

3. Národní úložiště šedé literatury (NUŠL)

Národní úložiště šedé literatury neboli NUŠL je dílem Národní technické knihovny (NTK), do roku 2005 docházelo k evidenci produkce šedé literatury na mezinárodní úrovni, NTK spolupracovala s Evropským systémem pro šedou literatury - SINGLE. Systém ovšem zanikl. Situace kolem šedé literatury se ovšem dále vyvíjela a to především směrem k elektronickému publikování, vytváření trvalých a obsáhlých archivů či repozitářů.

V této chvíli (červen 2019) [vyhledávací rozhraní NUŠL](#) nabízí 541 173 dokumentů, jejichž původci jsou pracoviště a ústavy Akademie věd, 16 výzkumných institucí z ČR, 18 vysokých škol a 5 soukromých vysokých škol, státní instituce, knihovny a archivy, muzea, galerie, neziskové organizace a další. Snahou NTK je vytvořit [centrální repozitář](#) především plných textů a metadat pro dlouhodobou archivaci a zpřístupnění šedé literatury za přispění spolupracujících institucí.

Centrální rozhraní NUŠL je dostupné na www.nusl.cz

Digitální repozitář NUŠL je dostupný na <http://invenio.ntkcz.cz>

Vyhledávací prostředí NUŠL se snaží přinést standard, který je uživateli znám z databází (vyhledávání podle typu dokumentu, jazyka, osob, klíčových slov atd. Samotné informační a vědecko-výzkumné instituce začínají vytvářet vlastní úložiště své publikační činnosti včetně polopublikovaných či nepublikovaných dokumentů. NUŠL pro uživatele může být přínosem v tom, že naleznou požadované zdroje na jednom místě.

The screenshot shows the NUŠL search interface. At the top, there is a search bar with a 'Vyhledat' button and a language selector set to 'English version'. Below the search bar is a green navigation bar with categories: 'Věda a výzkum (30989)', 'Školství (487327)', 'Kultura (17659)', 'Státní správa (4332)', and 'Ostatní (855)'. The main content area is divided into three columns. The left column has filters for 'Typ dokumentu' (Analytické a metodické materiály, Autorské práce, Firemní literatura, Konferenční materiály, Ostatní, Propagační materiály, Vysokoškolské práce, Zprávy), 'Osoby' (Český statistický úřad (912), Univerzita Karlova (756), Červenka, Jan (705), Dvořák, Jiří (671)), and 'Klíčová slova' (education (4705), finanční analýza (4706), analýza (4680), rodina (4163)). The middle column shows 'Počet nalezených dokumentů: 541173' and a bar chart of publication counts from 1950 to 2000, with a callout for 1994 (2258). Below the chart is a date range filter 'Publikováno od 1874 do 2019' and a 'Zobrazit' button. The right column displays search results, including 'Beyond the Paywall: Strategic implications of a shifting ecosystem' by Krueger, Stephanie (Národní technická knihovna, 2019) and 'Identifikace parametrů pokročilých konstitutivních modelů zemin' by Sejnoha, Michel, Tomáš Kadlíček, Boháč, Jan (České vysoké učení technické v Praze, 2019). On the far right, there is a 'O službě' section, a 'Provozovatel' section with the NTK logo (National Library of Technology), and a Facebook social media link.

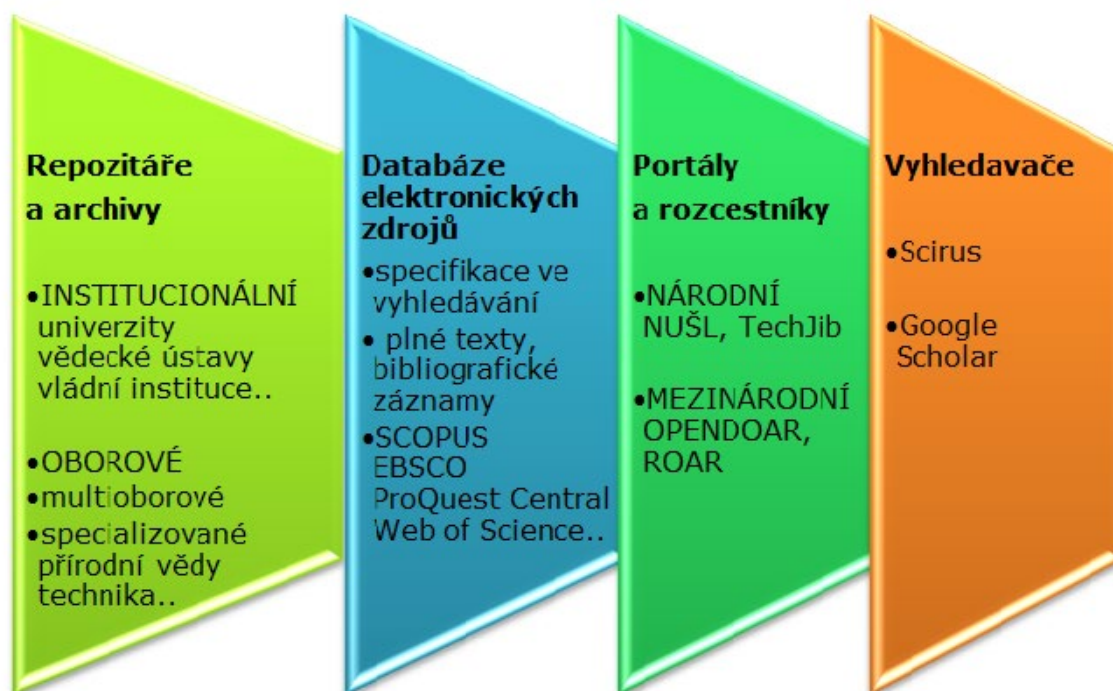
4. Typyází pro šedou literaturu

Pro vyhledávání šedé literatury lze využít více možností - databáze, repozitáře, rozcestníky, metavyhledávače atd. - příklady a jejich rozdělení na obrázku níže.

Nejvyužívanější jsou elektronické dokumenty, právě **kvůli rychlosti publikování, pohodlnému přístupu přes internet a také shromáždění podobných dokumentů na jednom místě.**

Specializované portály či úložiště jsou také zárukou kvality nalezeného informačního zdroje.

Lze se samozřejmě orientovat na webové stránky jednotlivých společností - výroční zprávy, statistiky, informace o produktech nebo na stránky jednotlivých konferencí, kde se objevují sborníky z konferencí, prezentace, příspěvky ve formátu pdf.

5. Repozitáře a digitální archivy

Jedná se o speciální **úložiště** – repozitáře šedé literatury. Většinou vznikají v rámci institucí – tzv. **institucionální repozitáře**. Do těchto sofistikovaných systémů vkládají autoři - zaměstnaní pod danou institucí (akademická obec, vědecko-techničtí pracovníci) svá díla.

Cílem repozitářů je otevřený přístup k vědeckým pracím. Oproti archivům nabízejí online přístup k bibliografickým údajům i k plným textům, lepší možnosti vyhledávání, zpracování a uložení velkého objemu dat, intuitivní orientace. Obsahují šedou literaturu ale také oficiálně publikované materiály.

Do repozitářů jsou ukládány:

- vysokoškolské kvalifikační práce (bakalářské, diplomové atd.),
- výukové materiály: multimediální e-podpory, tutoriály, e-learningové materiály, e-skripta
- technické zprávy výzkumných pracovišť, vědecko-výzkumné práce
- konferenční příspěvky, preprinty, závěrečné a shrnující zprávy
- ale také publikované články nebo statě

Repozitáře tvoří samostatně fungující plnotextovou digitální knihovnu včetně dobrých vyhledávacích mechanismů.

U nás nejčastěji repozitáře zpřístupňují právě vysokoškolské kvalifikační práce: [Digitální knihovna UTB Zlín](#), [DigiTool Karlovy univerzity Praha](#), [Digitální knihovna Univerzity Pardubice](#), [Digitální repozitář VŠB-TUO Ostrava](#)

Digitální archivy slouží jako úložiště zdigitalizovaných dokumentů (tištěné předlohy - mapy, rukopisy, archivní tisky, přepisy, úřední listiny aj.) nebo čistě digitálních dokumentů. Jejich cílem je především dlouhodobé uchování cenných dokumentů, strukturování je chudší, vyhledávání může být kleštěno o některé funkce. Obsahují jak publikované dokumenty, tak šedou literaturu.

[Elektronický archiv Ústavu pro studium totalitních režimů](#)
[Virtuální archiv listin střední Evropy](#)

6. Repozitáře vysokoškolských prací

Stejně jako v zahraničí stávají se i u nás trendem elektronické repozitáře vysokoškolských prací. Univerzity je využívají k ukládání **bakalářských, diplomových, kandidátských a habilitačních prací nebo také dizertací.**

Repozitáře vysokoškolských prací v současné chvíli využívá Univerzita Karlova v Praze (systém DigiTool), dále pak Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Univerzita Pardubice, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem či Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, které využívají systém DSpace.

Vysokoškolské práce z více vysokých škol lze najít v **úložišti vysokoškolských prací Theses.cz** <http://www.theses.cz/>, provozovaný Masarykovou univerzitou v Brně. Úložiště slouží také jako **systém pro odhalování plagiátů**. Do Theses.cz přispívá na 29 českých vysokých škol. Mnohé z nich umožňují prostřednictvím rozhraní Theses.cz dosáhnout až na plné texty prací. Tento formát není českým výmyslem, vychází z koncepce Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD) <http://www.ndltd.org/>.

Pokud vysoká škola do úložiště nepřispívá, jistě má své práce uložené v knihovně a lze je nalézt v knihovním katalogu nebo ve speciálním souboru dat na stránkách univerzity, podstatný je způsob jakým práce zpřístupňuje, tzn., zda jsou práce přístupné všem zájemcům, pouze registrovaným uživatelům, nebo jen z internetové sítě v knihovně univerzity.

- ▷ **Jednotlivé repozitáře nabízí:**
- ▷ uživatelsky vstřícné prostředí
- ▷ vzdálený přístup pro registrované
- ▷ uživatele
- ▷ přístup k plným textům
- ▷ dobré možnosti pro vyhledávání

7. Zahraniční repozitáře vysokoškolských prací

- Jako vzorové repozitáře lze uvést The Directory of Open Access Repositories **OpenDOAR** <http://www.opendoar.org>. Pravidelné aktualizace, světový rozsah, dosah i na plné texty, nejrůznější statistiky, intuitivní, RSS služby.
- Na obdobném principu funguje i Registry of Open Access Repositories – **ROAR** <http://roar.eprints.org/>. Graficky je přitažlivější než OpenDOAR, překrytí je zcela možné.
- Za zmínku stojí také francouzský informační systém dizertačních prací specializovaných vysokých škol **THESA** - <http://thesa.inist.fr/>.

V zahraničních repozitářích lze hledat dizertační práce pro inspiraci, zda k určitému tématu bylo napsáno něco v zahraničí (specializované obory na renomovaných univerzitách). Vědecký výzkum popisovaný v těchto pracích může být cenný například pro vlastní výzkum v českém prostředí. Práce mohou sloužit také jako zdroj literatury k určité problematice.

V repozitářích lze hledat mimo jiné i příspěvky do konferencí nebo studijní materiály vhodné jako podklad pro profesní aktivity. Orientovat se lze i podle konkrétních osob, které v dané instituci působí.

The screenshot shows the OpenDOAR website. At the top, there is a blue navigation bar with the text 'OpenDOAR' on the left and several menu items: 'Browse', 'Search', 'Statistics', 'Policy Tool', 'Our APIs', 'Suggest', and 'Admin'. Below the navigation bar, the main heading reads 'Directory of Open Access Repositories'. A sub-heading states 'OpenDOAR is a global directory of Open Access repositories and their policies.' Below this, there is a search bar with the placeholder text 'Search for a repository' and a 'Search' button. At the bottom of the visible content, there is a short paragraph: 'OpenDOAR is the quality-assured global directory of academic open access repositories. It enables the identification, browsing and search for repositories, based on a range of features, such as location, software or type of material held. [Read more...](#)'

8. Portály a specializované báze pro šedou literaturu

Jedná se pouze vybrané báze, některé jsou součástí světových databází typu Ebsco, ProQuest atd. Prioritně jsou v anglickém jazyce, obsahují jak bibliografické záznamy, tak i plné texty nebo zprostředkovávají odkaz na plné texty.

CERN Document Server	výzkum v oblasti fyziky
CogPrints	výzkumné zprávy, konferenční příspěvky, reprinty článků z kognitivních věd
CORDIS	Kolekce dokumentů o výzkumu a vývoji v rámci EU
ECONWPA	Archív textů týkajících se všech oborů ekonomie
Edinburgh Research Archive	Neobsahuje disertace, převážně reprinty, výzkumné zprávy apod.
E-LIS	Archív elektronických materiálů z oblasti informační vědy a knihovnictví.
E-Print Network	System pro zpřístupňování preprintových materiálů z oblasti vědy a techniky.
eScholarship Repository	Archív šedé literatury pro všechny vědecké disciplíny.
GPO Access	Kolekce oficiálních administrativních materiálů vlády USA.
HEP Spires	Databáze obsahuje dokumenty typu šedé literatury pro všechny oblasti fyziky.
Italian National Index of Mathematical Preprints	Italský národní archív preprintů z oblasti matematiky.
Math.Net Preprints	Archív preprintů ze všech oborů matematiky
NACA	Archív technických zpráv organizace NASA.
Nasa Technical Report Server	Zejména technické zprávy z oblasti kosmického výzkumu a příbuzných oborů.
NTIS	Technické zprávy z USA v oblastech vědy, techniky a obchodu.
Science.gov	Portál americké vlády podporující vědu.
TAM Reports	Archív zpráv zaměřených především na oblast mechaniky.
The New Zealand Digital Library (NZDL)	Digitální knihovna s multioborovým zaměřením, celosvětové provenience.
XXX E-Print Archive	Preprinty z oblastí fyziky, matematiky, počítačové vědy a dalších technických oborů.
ERCIM Technical Reference Digital Library	České centrum Technické referenční digitální knihovny ERCIM.

9. Typy a druhy statistických informací

Adresáře, přehledy a statistické informace

zahraniční

- národní, evropské, americké, celosvětové

české

- statistický úřad, výzkumné instituce, soukromé agentury, odborná periodika

státní instituce

- vláda, ministerstva, justice

soukromé subjekty

- rejstříky a adresáře podnikatelů, obchodní věstníky

ekonomické ukazatele a statistická data

- statistický úřad, monitoringové agentury, marketingové průzkumy

data z vědy a výzkumu

- granty, projekty, výsledky z výzkumů

10. Statistická data

Statistická data představují **informace ve formě hodnot určitého jevu**, které dále slouží jako parametry pro srovnání či analýzu v určité oblasti. Vznikají **sběrem dat z určitého vzorku** za předem stanovených podmínek.

Statistiky se využívají v nejrůznějších odvětvích, nemusejí být oficiálně publikovány, proto se mohou řadit do šedé literatury. Podklady lze získat **v různých přehledech, výročních zprávách adresářích a databázích**. Významně se tato data využívají v ekonomice (analýzy, SWOT analýzy firem, zjišťování konkurenceschopnosti atd.). Statistická data lze čerpat ve specializovaných statistických publikacích, tyto informace poskytují také komerční společnosti ovšem za úplatu.

Statistická data se získávají zpětně podle monitorování skutečnosti, proto nemusí být vždy k dispozici za poslední období (většinou čtvrtletí). Čím větší objem dat instituce zpracovává, tím více může docházet ke zpoždění.

Nejnámější v ČR je [Český statistický úřad](#), data jsou ve formátu xls nebo pdf, je možné je přímo upravovat do grafů nebo spojovat jednotlivé tabulky. K úřadu náleží [Ústřední statistická knihovna](#).

[Data Grantové agentury ČR](#) přináší statistiky o grantových přihláškách za poslední roky, seznamy projektů s udělenými granty, ukončené projekty, stručnou charakteristiku výsledků a hodnocení GA ČR.

Zahraniční statistiky nabízí [Eurostat](#), k dispozici jsou zde ke stažení celé publikace se statistickými údaji. Eurostat se zaměřuje přímo i na [oblast vědy, technologií a inovací](#).

- [Euromonitor international](#) – výsledky marketingových analýz a průzkumů
- [WHO- data and statistics](#) – celosvětově významné demografické ukazatele
- [UNSD Statistics Databases](#) – data OSN
- [International trade and tariff data](#) – World Trade Organization
- [Forschungsdatenzentrum des Statistischen Bundesamtes](#) Německý statistický úřad
- [Statistiques de France](#) - statistiky pouze ve francouzském jazyce
- [Federation statistics, U. S. Bureau for Economics Analysis](#) – americké statistické zdroje
- [Statistics Canada – Learning resources – Data](#) – Soubory statistických dat pro studijní účely

11. Firemní informace

Do šedé literatury je zahrnutá i tzv. **firemní literatura**

interní tisky společností, firemní monografie, periodika, prospekty, návody, ceníky, výroční zprávy, nepublikované překlady

Cílem je propagovat nebo přímo prodat výrobek či službu. Tento typ materiálů se stává předmětem nejrůznějších marketingových průzkumů. Velká část je stále v tištěné podobě, lze je získat na konferencích, veletrzích, u velkých společností v informačních a propagačních centrech. Cenným zdrojem jsou výroční zprávy a zprávy o hospodaření společností (u akciových společností v ČR je povinnost vydávat zprávu o hospodaření daná ze zákona). **Základním zdrojem pro vyhledávání informací o společnostech jsou rejstříky a věstníky podnikatelských subjektů.**

- ▷ Obchodní rejstřík <http://www.justice.cz/or>
- ▷ Obchodní věstník <http://ov.ihned.cz>
- ▷ Živnostenský rejstřík <http://www.rzp.cz>

Obchodní věstník

Přihlásit se | Zaregistrovat se

[Podrobné vyhledávání](#) | [Stahování dat](#) | [Předplatné](#) | [Výběr z OV e-mailem](#) | [Ceník](#) | [Zveřejnění](#) | [Sledování insolvenčního rejstříku](#)

Zápis OV02694818

Obchodní jméno	Kofola a.s.
Rubrika	Změna - Ostrava, Aktuální stav - Ostrava
IČO	27767680
Sídlo	Za Drahou 165/1, Pod Bezručovým vrchem, 794 01 Krnov
Publikováno	03. 06. 2019
Značka OV	OV02694818

Obchodní jméno: Kofola a.s.
Sídlo: Za Drahou 165/1, Pod Bezručovým vrchem, 794 01 Krnov
IČO: 27767680
Oddíl: B. Vložka: 3021
Datum zápisu: 15.5.2006
Vymazuje se ke dni: 24.5.2019 – Statutární orgán: MARTIN MINÁŘ. Dat. nar. 9.12.1968. Adresa: Šebrov-Kateřina 225, Šebrov, 679 22 Šebrov-Kateřina. Členství – Den vzniku členství: 1.1.2018. Den zániku členství: 24.4.2019. Funkce: člen představenstva.
Počet členů: 5
Zapisuje se ke dni: 24.5.2019 – Statutární orgán: Mgr. JAROSLAV VÍCH. Dat. nar. 1.5.1971. Adresa: Na Tabulovém vrchu 1280/1, Nová Ulice, 779 00 Olomouc. Členství – Den vzniku členství: 1.5.2019. Funkce: člen představenstva; Ing. MARTIN ROSYPAL. Dat. nar. 22.8.1984. Adresa: U Dvora 1199, 739 44 Brušperk. Členství – Den vzniku členství: 14.5.2019. Funkce: člen představenstva.

12. Normy

- Norma je speciální druh technické literatury. Normy **stanovují kritéria pro materiály, výrobky, postupy a služby, podmínky, za kterých jsou dané komodity certifikované pro obchod a veřejnost.**
- Jedná se o **doporučení, směrnice, znaky nebo závazná pravidla pro činnost subjektů.** Využívání norem je ve vědě a výzkumu běžné.
- **Uplatňování norem** v mnoha oblastech upravují také zákony, vyhlášky a směrnice na podnikové, regionální, národní či mezinárodní úrovni.
- Přístup k normám v elektronické i tištěné podobě je zpoplatněný a také značně omezený.
- Podle právní úpravy, platné v České republice, nejsou technické normy dostupné ke stažení z internetu. V případě, že je na internetu plné znění a autor stránek nemá od nebo Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví ÚNMZ (dříve Českého Normalizačního institutu – ČNI) povolení ke zveřejnění normy nebo její části, jedná se o porušení zákona.

Členění norem

- podle působnosti: mezinárodní, státní, podnikové
- podle obsahu, který se týká:
  - předmětu (suroviny, materiál, výrobky, zařízení, činnosti aj.)
  - činnosti (technologické postupy, technické práce, zacházení s výrobky a surovinami)
  - všeobecné normy (pojmy, veličiny, jednotky, značky, třídění apod.)

České normy podle oborů

Doprava, Elektro, Kvalita, Metalurgie, Názvosloví, Oděvní průmysl, Papírenský průmysl, Požární, Silniční vozidla, Stavebnictví, Strojírenství, Svařování, Vodovody a kanalizace, Vojenská technika, Zdravotní technika, Zemědělství, Zkušebnictví, Železniční technika

13. České normy – členění a odkazy

- [Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví \(ÚNMZ\)](#) je organizační složkou státu v resortu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Hlavním posláním Úřadu je zabezpečovat úkoly vyplývající ze zákonů České republiky upravujících technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví a úkoly v oblasti technických předpisů a norem uplatňovaných v rámci členství ČR v Evropské unii. **Od roku 2009 zajišťuje také tvorbu a vydávání českých technických norem. Provozuje databázi českých norem [ČSN online](#).**
- [Normy.biz](#) prodávají tištěné verze českých norem, tisknou normy ČSN na počkání, zajišťují zahraniční normy (DIN, ASTM, ASME). Poskytují také služby aktualizace a správy archivů technických norem pro systémy řízení jakosti.
- [Technické normy](#) zajišťují prodej i distribuci českých i mezinárodních technických norem, sbírek zákonů, a dalších publikací. Najdete zde seznam ČSN, tříd ČSN a ceník ČSN.

Označení českých technických norem

- **ČSN** – chráněné označení českých národních technických norem
- **PNE** – distribuce a přenos elektrické energie, nejsou určeny pro výrobu elektřiny
- **TPG, TDG, TD** - technická pravidla a předpisy pro plynaře, plynovody, čerpací stanice plynu (stav techniky)
- **TIN** - Technické instrukce, technicko-organizační opatření a postupy v plynárenství, v návaznosti na vydané ČSN, TPG a TD
- **ČES a ESČ** – manipulace s elektroinstalací, revizní podmínky
- **TNV, TNO** – normy pro vodohospodářství a odpadové hospodářství
- **TNI** - slouží k vysvětlení a doplnění informací k číselně shodným normám ČSN

14. Zahraniční normy

- ▷ **CEN** European Committee for Standardization <http://esearch.cen.eu/>
- ▷ **ETSI** **E**uropean **T**elecommunications **S**tandards **I**nstitute
<http://webapp.etsi.org/workprogram/SimpleSearch/QueryForm.asp>
- ▷ **IEC** International Electrotechnical Commission <http://www.iec.ch/>
- ▷ **ISO** International Organization for Standardization
http://www.iso.org/iso/iso_catalogue.htm
- ▷ **ASTM** **A**merican **S**ociety for **T**esting and **M**aterials
http://www.astm.org/DIGITAL_LIBRARY/index.shtml
- ▷ **ANSI** American National Standards Institute <http://www.ansi.org/>
- ▷ **WSSN** World Standards Services Network
<http://www.wssn.net/WSSN/index.html>
- ▷ **NISO** National Information Standards
Organization <http://www.niso.org/kst/reports/standards/>
- ▷ **NSSN** National Resource for Global Standards <http://www.nssn.org>
- ▷ **DIN** Deutsches Institut für Normung <http://www.din.de>
- ▷ **STN** Slovenské technické normy <http://www.slovenske-normy.sk/>
- ▷ **BSi** British Standards <http://www.standardscentre.co.uk>

15. Patenty

Patent znamená výlučné ale časově omezené právo na vynález, které stát uděluje původci nebo přihlašovatelvi vynálezu s účinkem a za podmínek stanovených zákonem.

Stejně jako u norem je přístup k patentům omezený, k dispozici jsou pouze ve specializovaných institucích. Knihovny standardně patenty ve svých fondech nemají, běžné výpůjční služby u patentů možné nejsou. Mají své kódové značení, třídění a klasifikace.

V České republice se touto problematikou zabývá **Úřad průmyslového vlastnictví**.

K dispozici jsou zde **[databáze patentů a užitných vzorů](#)**, **[databáze průmyslových vzorů](#)**, **[ochranných známek](#)** platných v ČR (ÚPV, OHIM, WIPO, WIPO-EU) a také **[databáze českých označení původu a zeměpisných označení](#)**.

Zahraníční patentové databáze

- **National patent registers**
<http://www.epo.org/service-support/useful-links/databases.html>
- **European Patent Office (EPO)**
http://ep.espacenet.com/advancedSearch?locale=en_EP
- **European publication server**
<https://data.epo.org/publication-server/search>
- **German patent information system**
<http://www.dpma.de/patent/index.html>
- **Search International Patent Applications**
<http://www.wipo.int/pctdb/en/>
- **United States Patent and Trademark Office**
<http://patft.uspto.gov/>
- **Intellectual Property Portal (SurfIP)**
http://www.surfip.gov.sg/_patent-f.htm
- **Google patents** <http://www.google.com/patents>
- **Free patents online** <http://www.freepatentsonline.com/>
- **Fresh patents** <http://www.freshpatents.com/>
- **Wikipatents** <http://www.wikipatents.com/>

16. Google Scholar

Za zmínku stojí ještě vyhledávač Google Scholar, který může poskytovat vědecké informace, a to:

Google Scholar <http://scholar.google.cz/>

- ▷ vyhledává vědecké, technické, lékařské informační zdroje - články, preprinty, kvalifikační práce, výzkumné zprávy, patenty aj.
- ▷ odkazuje do databází placených i volných, na stránky univerzit, výzkumných institucí, konferencí, na vládní dokumenty
- ▷ obsahem jsou bibliografické záznamy, abstrakty, plné texty, prezentace i multimédia
- ▷ nabízí různé možnosti vymezení vyhledávání – typ dokumentu, preferované báze, výměnu vyhledávacího termínu, řazení dle data nebo relevance
- ▷ Google Scholar si zachovává image googlovského vyhledávání

The screenshot shows the Google Scholar interface. At the top, the search bar contains 'responsive web design' and a search button. Below the search bar, it indicates 'Přibližný počet výsledků: 1 350 000 (0,07 s)'. On the left side, there are filters for 'Kdykoli' (with sub-filters for 'Od 2019', 'Od 2018', 'Od 2015', and 'Vlastní období...'), 'Seřadit podle relevance', 'Seřadit podle data', and checkboxes for 'zahrnout patenty' and 'zahrnout citace'. There is also a 'Vytvořit upozornění' option. The main results area shows several entries:

- [KNIHA] Responsive web design with HTML5 and CSS3** by B Frain - 2012 - books.google.com. Description: 'This book will lead you, step by step and with illustrative screenshots, through a real example. Are you writing two websites—one for mobile and one for larger displays? Or perhaps you've heard of **Responsive Design** but are unsure how to bring HTML5, CSS3, or ...'. Citations: 208. [PDF] webdesignblog.gr
- [PDF] Responsive web design: Enriching the user experience** by BS Gardner - Sigma Journal: Inside the Digital Ecosystem, 2011 - webdesignblog.gr. Description: 'As a greater selection of devices become able to access the Internet, website designers are finding it harder to predict user context. Traditional best practice for website **design** advocates using a minimum target resolution—a kind of low-end catchall for the browsing ...'. Citations: 119. [PDF] ieee.org
- Implementing responsive web design for enhanced web presence** by S Mohorovičić - 2013 36th International Convention on ..., 2013 - ieeexplore.ieee.org. Description: 'Modern companies, institutions, organizations, individuals, etc. have websites in order to extend their reach to audience or customers. However, it is not sufficient anymore just to have an appearance on **web** and to be recognized through various **web** search engines ...'. Citations: 70. [PDF] ala.org
- Responsive web design, discoverability, and mobile challenge** by B Kim - Library technology reports, 2013 - journals.ala.org. Description: '**Responsive web design** is one of the most recent trends that can help libraries meet their patrons' high expectations in the mobile-first culture of information consumption. Chapter 4 of Library Technology Reports (vol. 49, no. 6) "The Library Mobile Experience: Practices and ...'. Citations: 63. Plný text dostupný na UTB

Below the results, there is a section for 'Související vyhledávání' (related searches) with terms like 'responsive web design usability', 'responsive web design user experience', 'responsive web design mode and application', 'responsive web design twitter bootstrap', 'responsive web design html5', 'responsive web design ux', 'responsive web design discoverability', and 'responsive web design personalization'.

17. Věda a výzkum

- Oblast vědy a výzkumu zahrnuje velké množství dokumentů, které jsou pro vědu nezbytné. Velká část z nich náleží do šedé literatury, je vytvářena vědeckými institucemi, výzkumnými ústavy, univerzitami, technickými i zdravotnickými zařízeními.
- Oborově zaměřené výzkumy jsou cenné pro specifické uživatele, publikují se v úzce profilových publikacích a časopisech a prezentují se na konferencích.
- V tomto směru lze právě před oficiálním publikováním zachytit podstatné novátorské myšlenky a objevy a dále s nimi pracovat.
- Což je jeden z hlavních přínosů šedé literatury.

Velký tlak v českém akademickém prostředí je vyvíjen na **výzkumnou činnost** na univerzitách.

Důraz vedle zkvalitňování výuky je kladen na **projektové a grantové aktivity**.

Největší možnosti v rozvoji a možnostech výzkumu přináší **finanční podpora Evropské Unie**.

Pro práci na projektech je nutné využívat zahraniční informační zdroje (databáze), ale také se zabývat výsledky již vyřešených výzkumných úkolů, na které lze navázat, jejichž obsahem se lze inspirovat.

Zdrojem jsou **výzkumné zprávy, technické zprávy, projektová dokumentace, reporty, statě, statistiky aj.**

Orientovat se lze podle vědních oborů nebo institucí, ve kterých hledaný výzkum proběhl nebo probíhá, sledovat repozitáře publikační činnosti a výsledky vědy a výzkumu.

České zdroje pro výzkum

Portál výzkumu a vývoje v ČR	http://www.vyzkum.cz/
Portál pro vědu	http://www.veda.cz
Informační systém výzkumu a vývoje ČR	https://www.rvvi.cz/
Informační brána Technica	http://tech.jib.cz/
Ministerstva ČR – Projekty	http://www.mmr-vyzkum.cz/cz
Grantová agentura České republiky	http://marmolata.gacr.cas.cz/
Akademie věd ČR – Věda a výzkum v EU	http://ei.avcr.cz/
Strukturální fondy EU	http://www.strukturalni-fondy.cz

Vybrané zahraniční zdroje šedé literatury pro vědu

CORDIS Community research and Development Information Service	http://publications.europa.eu/cordis/index_cs.htm
NTIS National Technical Information Service	http://www.ntis.gov/search/index.aspx
VTRC Virtual Technical Reports Center	http://www.lib.umd.edu/ENGIN/TechReports/Virtual-TechReports.html
ArXiv Archiv preprintových dokumentů	http://arxiv.org/
E-print Network	http://www.osti.gov/eprints/

18. Závěrem

Cílem bylo přiblížit tematiku a zdroje šedé literatury.

Elektronické dokumenty a jejich dostupnost na internetu umožňuje uživatelům **značný komfort**, i co se týče šedé literatury.

Tyto zdroje poskytují **relevantní informace** stejně jako jakýkoli vědecký časopis nebo odborná monografie mnohdy **dříve než jsou** informace **oficiálně publikovány**, v širším nebo i naopak užším kontextu oborových informací.

V mnoha případech je k úzké problematice k dispozici pouze **omezené množství běžných informačních pramenů**, vždy je proto dobré sáhnout po těch, které nejsou publikované vůbec nebo napůl.

Šedá literatura **se cituje** stejně jako jakýkoliv jiný zdroj, je nutné **dodržovat autorský zákon**.

Pro vyhledávání v šedých zdrojích, stejně jako v jakýchkoliv, jiných je třeba získat zručnost a praxi, znalost anglického jazyka a oborové terminologie není na překážku.

Velmi účelné pro studium, vědeckou práci i výuku může být **vytvoření si seznamu ověřených zdrojů**, ať už jsou to databáze, weby vědeckých institucí, webové stránky na konkrétní normy a patenty, statistické databáze či vyhledávače vědecké literatury.

Osvědčeným způsobem je také **využívání RSS služeb**, které už patří ke standardní službě poskytovatelů vědeckých informací.

Otevřenost autorských děl v režimu šedé literatury také přispívá rozšiřování otevřeného přístupu k vědeckým informacím **Open Access (OA)**.

Cílem OA je sdílet a rozšiřovat informace rychle a efektivně jako alternativa k tradičnímu šíření vědeckých poznatků prostřednictvím vědeckých časopisů.

19. Použité zdroje

1. KUČEROVÁ, Helena. *Zdroje informací* [online]. Praha, 2009 [cit. 2011-06-10]. Dostupné z: <http://info.sks.cz/users/ku/ZIZ/zdroje.htm>.
2. *Národní úložiště šedé literatury* [online]. Praha: Národní technická knihovna, 2010. [cit. 2011-06-10]. O projektu NUŠL. Dostupné z: http://nusl.techlib.cz/index.php/O_projektu.
3. *Theses.cz* [online]. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta informatiky, 2009 [cit. 2011-06-10]. Dostupné z: <http://www.theses.cz/>.
4. Knihovna UTB [online]. Zlín: © 2001 – 2011 [cit. 2011-06-10]. Šedá literatura. Dostupné z: http://www.knihovna.utb.cz/portal/zakladni_vypis.php?vybrany_druh=1.
5. *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada, Statistics Canada 2010-11-15 [cit. 2011-06-15]. Dostupné z: http://www.statcan.gc.ca/kits-trousses/courses-cours/edu05_0018b-eng.htm.
6. *Obchodní věstník* [online]. Praha: Economia, © 2011 [cit. 2011-06-15]. O ovelu. Dostupné z: <http://ov.ihned.cz/o-ovelu/>.
7. *Úvod do informačních zdrojů: studijní pomůcka k projektu Od rozvoje k inovacím*. Zlín: Knihovna Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, 2010. 71 s.
8. SEDLÁČKOVÁ, Beáta; MARVANOVÁ, Eva. *Dokumentová komunikace: studijní texty*. 1. vyd. Praha: Národní knihovna ČR, 2007. 151 s. ISBN 978-80-7050-535-9.
9. HRAZDIL, J. *Normy.biz* [online]. Brno, © 2004 – 2010 [cit. 2011-06-10]. Dostupné z: <http://www.normy.biz/normy-csn-zdarma.php>.
10. *Normservis* [online]. Žďár nad Sázavou, Normservis 10. 6. 2011 [cit. 2011-06-10]. České technické normy. Dostupné z: <http://eshop.normservis.cz/doc/cms/normy-ceske/>.
11. *Oborová brána technika (TECH)* [online]. Praha: Národní technická knihovna ©2001-2011 [cit. 2011-06-10]. Odkazové informační zdroje. Dostupné z: <http://tech.jib.cz/informacni-zdroje>.
12. *Google Patents Search* [online]. Praha: Státní technická knihovna, ©2001-2010 [cit. 2011-06-10]. Dostupné z: <http://tech.jib.cz/informacni-zdroje/volne-informacni-zdroje/google-patent-search>.
13. KOVALČÍK, J. *Google scholar* [online]. Brno, MUNI, 2005 [cit. 2011-06-10]. Dostupné z: http://dspace.muni.cz/handle/ics_muni_cz/55. studentská esej
14. SOVADINOVÁ, Irena. *Informační zdroje pro pedagogiku*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati: fakulta humanitních studií, 2010. 62 s. Bakalářská práce. Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Fabián.

Seznam obrázků

1. CHAM, Jorge. *Pilled Higher & Deeper: a grad student comic strip* [online]. 2007-01-31 [cit. 2011-06-01]. Addicted to the web. Obrázek ve formátu GIF. Dostupné z: <http://www.phdcomics.com/comics/archive.php?comid=818>.
  2. *Národní uložště šedé literatury* [online]. Praha: Národní technická knihovna, 2010. [cit. 2011-06-10]. Typologická mapa šedé literatury. Dostupné z: [http://nysl.techlib.cz/index.php/Typologie dokumentu](http://nysl.techlib.cz/index.php/Typologie_dokumentu).
-

Textová opora pro kurz v rámci portálu IVA – informační výchova na UTB ve Zlíně. <http://www.iva.knihovna.utb.cz>